

نسخه ۱۰ غروشه

• • اداره خاتمی • •
« تورك دنياسى » مطبعه سنده در

صاحب امتیازی

صبر زکریا

بویوک محسوسه

اول بش كونده بر پنجه نه كوتلری چقار ادبی ، علمی مجموعه در .

نومرو : ۱۲

شعبه ۲ قشیرین اول ۱۹۱۹

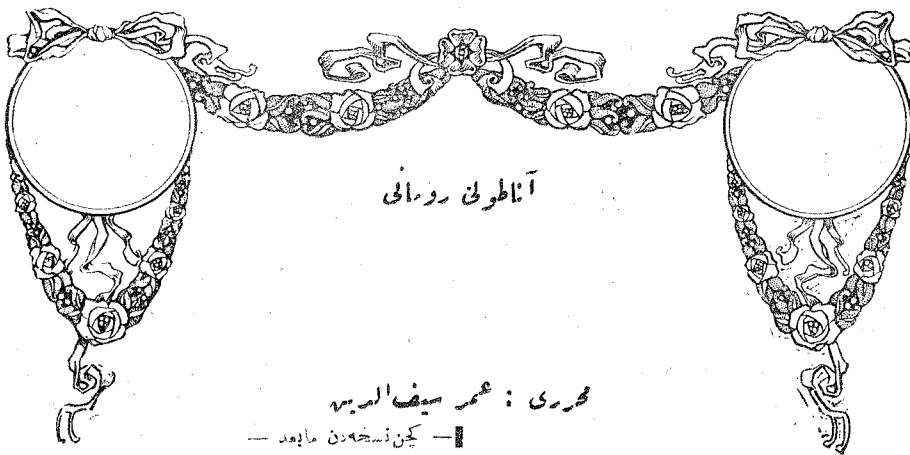
سرحدری :

مآله ادیب

ولی عهد سلطنت مجید افندی حضرتلریك تابلولردن

داماد شریف مجید افندی

مهری : عمر سیف المصیبه

— کین نسخه دن مایور —

اوپورودی حسنک قاریسی اونک سوت آماسیدی .
بوش قالدینی زمانلر هب بو قادینک یانه کلیر ،
ترکاهنده بز دوقوردی . بوکون ترکاهه آلی
سورمه دی .

— نولهی سکا ؟ خاستامیسک نه ؟

— بو

— نهیه اوله طوروب پامیرسک ؟

— هیچ .

— دهی ویر . دهی ویر .

— برشی یوق والله .

— بکزک صولش .

— کیجه او یقوم قاجدی ده .

صبحا حلا بن باباسی آنه بیترکن صانکه اوزاق ،
دونولز بر غریته کیدیورمش کی کدرله نمشدی .
قصبه ، اوکا ظلم ، فناق دولو بر بر حسن
ویریدی . سبیسز دودینی بوکوردن برتورلو
سیلکنبوب سیرلا مبور ، عقلمدن کیجه ایشندیکی
شیلر برریرر کیجوردی آسه اوغلونک جیرین
خیالی کوزونک اوکندهیدی . ایچندن : « شیمدی
احمال باباسیله قونوشوبور » دیدی . بوکسک ،
ایری ، لوند اختیارک قارشینده چاریتی ، بودور ،
ایکره نج حریفک چوروک دیشلرله صریتدیگی
کورور کی اولر یوردی . کم بیلر بورجی
ورمه مک ایچون نه بالانلر اویدوراجقدی . حاجی
دورموشک کیجه کی ادعاسی خاطرلادی :

— او حریف دنیا ده بورجی ویرم .

باباسی :

— بن آلیرم

دعشیدی .

عجا بنخارک یمنه تأمین ایتدیکی « نافله باشنه
بلاه می آلاجدی . ایکندی به دوغرو تکرار
دوندی . بوش دورماقی ایچون آله جوراخی
آلدی . تورمهک باشلادی ، طیفلی پاره قلینه
باطری یوردی . قالدیدی ، آخیرده کی فولوقلردن
بومورطالری طویلادی . کوره بیفینلرینک
اوستنده کی طاقوقلر صانکه یورولشلردی .
آشینمبورلر ، اوله دوروبورلر ، باشلری آ کورک
اوکا باقیمورلردی . هوا کوزل اولانی حاله
اورتالقه کیزی بر حرق واردی . بووک
قیرمزی خوروس باشی آلتین توپلرینک ایچنه

دیدی .

— نهیه کیده جکسک ؟

— شوآسه اوغلندن نیم یزایی ایتسه مک :

— پک اعلا . . .

اختیار دوردی . ایری کوزل قیزینک

کیدینه باقدی . غیر اختیاری :

— آه شورارکک اولسایدی !

دیه ایچی چکدی .

کذبان دوندی :

— برشیچی دیک که بابا ؟

— یوق برشی دیم !

—

فقط کذبان اونک دیدیکی ، اونک ایچون
آه ایتدیکی دویمشیدی . اوت ارکک اولسایدی ،
ارکک اولسایدی . . . کوزینک اوکنه چامی
داغلا ، قارلی یوللر ، خائلرک ، خرسرلرک ،
ناموسسرلرک ، طالمالرک سردار چامورلر ،
قانلر بولامش تولولری کلدی . آه ارکک
اولسایدی . . . فقط ایشته قیزدی ! ارکک اولمانک
چاره سی یوقدی . دوشونه دوشونه آخیره
کیردی . آتک اوکنه اوت قویدی . آشک
کوشه یه طقیامشیدی . اوی چکدی چیقاردی
صوکرا اوه کیردی . باباسی اوداسنه چکلمش
یاتشیدی او یانغی سردیکی سه دیرک کنارینه
اوپوردی . کوزلرینی ، آتک ماوی ایشیفله
اطرافی کوموشلر تی بوکسک ، چامی داغله
دیکدی . کیجه ایشته کلری بر روزهنندن
کیجوردی . قولافلری چیلایه باشلادی . بلبلرک
سستی دویوردی .

— آه ارکک اولسایدم !

دیدی . یاناغنه صوبومادن یوزی قویون

اوزاندی . صباحه قادار او یویامادی .

۲

فرمانک توریسی

بوروک خوجا داها کوفش دوغمدن بوله
چیقمشیدی . کذبان سبیسز بر تورتو ایچنده
سیلی یوردی . آخیری غیله دی . براز چاماشیر
بیقادی . صوکرا ناختلری سیلیدی . ایچی بیتجه
قانور حسله کیتدی ایکدی به قادار اوراده

مسلکنده بر سرما به دن انتفاع بکنیلر ایسه یا کلش
حرکت ایدیش اولور . او قدر زمان زحمت و آخه
ایله دهها زیاده منفعت ماده تأمین ایلین مسلک
واردر . طب تحصیل ایتک ایتیلر اونی انجق
معناً بوکسک بر علم اوله رق تحصیل ایتلیدر .
طبابت بر تجارت دکلدی .

مشهور فیلسوف شونپادر ، فلسفه تحصیل
ایچون کندیشندن نصیحت آلفه کلن کتجلره :
« فیلسوف اولقی ایچون انسانک اولا سنه دهه بیک ایرا
ایرادی اولمالیدر » دیرامش . فلسفه ایچون دوغرو
اولان بوسوز . جناس لفظی اولقسزین . حکیمه لک
ایچون دهه دوغریدر . شوقدر که شونپادور زماننده کی
بیک ایرانک بوکون بر قاج دفعه بیک ایرا ایتدیکی ده
اویودولمالیدر .

واقعا - بعضی عملکترده - طبیلر آره سنده ،
خسته لرینی لزومسز درجه ده معاینه به کیدنلر ،
پازارلق ایدنلر ، علی العاده برنزه یه طوتیلان
خسته لرینه بیک عمایات جراحیه یاپانلر ، اسقاط
جینته خدمت ایدنلر و الخ . . . بولندیخی و بولنرک
ثروت دینله جک قدر پاره قازاندنلری سولرلر .
فقط انسان اخلاقاً بودرجه سقوط ایدنجه ،
ایچون طبابتی کندیشنه واسطه اتخاذ ایتلیدر ؟
ایچون او قدر زمان وزحمت صرف ایدرک علم
طب تحصیل ایتش اولمالیدر ؟ بالفرض مانع اطوره
مغازه سی آچدرق اندازه ایله ایکیلی چارشافق
صامتی دهها کارلی ایتدر ، همده ضرری یالکز
نقدیدر .

خلاصه ، کورولیور که طبابت ، صرفه بر
معیشته واسطه اولقی اوزره ، سولک ایدیلر جک
برمسک دکلدی . طبیب اولقی ایتین کتجلر ،
ایلریده صنعت مسلکله لرینی محافظه ایده بیلرک
ایچون ، کندیلرینی کچندیرره یله جک بر وضعیت
مالک اولمالیدر . ذاقاً بوله اولنجه ، کتج طبیب
حسن اخلاقی محافظه ایدرک معلوماتی توسیم
ایتمکده درام ایلر ایسه نهایت ، طبابت کندیشنه
مادی مکافات دخی تأمین ایدر . انجق بونک ایچون
اوزون ، پک اوزون مدت لازمدی . استانبول کی
برشهرده ، مکشدن جبققدن صوکره ، کتج
برطبیبک کندینی طایته رق معیشتی تأمین
ایده بیلرسی ایچون لاقل اون سنه لازم اولدینی
سولنیلر ایسه خطا ایدله مش اولور .

بو اوزون مدته تحمل ایده بیلر جک خائلر
ایچون طبابت پک موافق برمسکلدی . چونکه
ای طبیب اولقی ایچون واسع معلومات ایله
برلکده ، همجنس قارشو درس صرحت و شفقت
جسی ، معاملات اجتماعیه ده نجات لازمدی . خائلر
ایسه صرحت و شفقت حسنه طبیی اوله رق ،
نجات خاصه سنه دهه ، غالباً شمدی به قدر غایب
معیشدن آزاده قالمش اوله قلی ایچون ، اکثریا
ارککلردن زیاده مالکدر .

غالب عطا

چكش كوزلرني قايماش، آياقده اويوللوردى .
اونلري كومس طرفنه فيشقيرتدى . صوكرا
چيتك قايسنه دوغرو يوردى . آجدى . آشيكه
اوطوردى .

— نروده ايسه كلير !
ديوردى .

اقتشام اولدى . قيردن سورولر دوندى .
فقط باباسى كلدى . اشكلى آخيره صوققدن
صوكرا يينه قاينك اشيكه اوطوردى . هوا
آيجه قاراردى . ييلدزلر بارلادى . قورودن
بربلل ايكلدى . كذب آلارنيك ترسيه كوزلرني
اوغوشدورور :

— نولديكه ؟ نولديكه ؟

ديه قيورانيوردى ، باباسى كيجه لين هيچ قصبه ده
قالمازدى . آتسز ياندين بر كوكله آتلادى .
بو كوكلدى . كوزله حيواني تعقيب ايتدى .
قصبه يولنه دوغرو قوشوروردى .
— عجب بر كلنى وار ؟

اميدينه دوشدى . دوغرو لى قاراكلده
پك ايليريسى كوزوكيوردى . لکن كوك
قوشارق كيرى دوندى . كزبانك ايتكلى قوتلا
دقدن صوكرا آرقا آياقلىك اوستنه اوطوردى .
كوزلرني كزبان كي قاراكلقره ديكلى . صانكه
صاحنيك گلدبكنى حسن ايتشدى . كزبان بوغولاچم
صاينوردى . آغبر ، سموكوز بر هيچقريق
كوكسندن قاريور ، بوغازينه طيقاينوردى .
كوكلك آجي آجي اولومغه باشلادى . بو اولوبوش
قلبي پارچالاچقمش كي ايجه عكس ابديوردي .
— هوش .

ديدى . كوكلي ايجري قووردى . صوكرا قايى
چكلى . قارشى چيته دوغرو يوردى . بلكه
آرتق ياتسى اولمشدى . آرتق بر قاپيدن كيردى .
اولا حاويلان مركوك ياتنه كلنجه صوصدى .
نهيته ايشيق كورونه بر نيجريه كيتدى .
بوراسى طوسون داينك اويدى .

— كم او ؟

— نم .

— نه آريوك كذب ؟

— ...

طوسون داينك قاريسى فاطما موللا بر
جواب آلايجه كنج قيزه دقتله باقدى :

— سويله ، نه ايتيون ؟

— هيچ .

— نه يه كلك ؟

— بابام بوكون قصبه كيتدى . كلدى .

— بلكه بر آيشي چيقدى . يارين كلير .

— نه عراق ايديون ؟

— هيچ قالمازدى .

— ...

ايجردن طوسون داينك نرزه ، صولفون ،
حالمز سى ايتيدى :

— ياهو ، كم او ؟

— كذب .

— بورايه كلسه كزه

قايدده آياقده طوران اختيار قادين قيزى
ايجري آلدى . خاستا يردن بر قارشى قارار
بوكله برسدريك اوزرنده اوزاعش يانيوردى .
صاقللى ثوابلى بر اسكت صايلاجق درجه ده
ضعيفلاشدى . قاراكلق آغزنيك ايچنده كي اوزون
ديشلى بى بياض كوزون يوردى . كوزلرني بارلاق
برر قاراكلق صاقلان ايكي درين چوقوردى .
كذب اوجاق باشنده كي مندره چوكدى . فاطما
مولاده اوطوردى . خاستا ، نفسى طوبلادى :
ديكله نه ديكله نه صوردى :

— نه . . وار . كه . . .

— كذب :

— بابام قصبه كيتدى ، كلدى عموجا . . .

— بچون كيتدى ؟

— آسه اوغلندن آلاچنى واردى ده . . .
اونى ايتمه .

— ايركنسى كيتمشدى .

— چوق ايركن .

— كلير قيزم .

— ...

اوجاڭك اوستنده كي قانديك سارى ضياعى
بو كوك اودايه جانلى بر مزارشكي وريوردى .
طوسون داني توك اوزره يدى . اوجاڭك ديبنده كي
سياه كدى كوزلرني بوغوش و صانكه حيات بو
چيركيلگى اختيارقله خاستالى كورمك ايتسه .
ميوردى . بر مدت صوصديلر . بردن طيشارده
پك ياقيندن بر باقوش قهقهه سى عكس ايتدى .
كدى كوزلرني آجدى . خاستا ، اختيارقادين
كنج قيز باقشديلر .

— فاطمه موللا :

— اوچ كيجه در بو اوغورسز مسلط
اولدى . تپه خنده اوتوب دورور .

ديدى . خاستا دها زياده صاراردى . صانكه
ايشتمش كي داوران يوردى . صوكرا ياواش
ياواش قويونلردن ، آكيلردن قونوشمه باشلاديلر .
بوسنه طوسون داينك اوچ ايشكى ده كيهيدى .
فقط كذب معناسنى دويعادن جوابلر وريوردى ،
باباسنك نرزه قالايله جكنى دوشون يوردى .
ياتسى اذاني اوقوندى . فاطمه موللا آبدسته
قالدى . كذب :

— بنده كيدهم ، ديدى . بابام كليرسه
بى بگله سين .

داينك طيشاريسى سيم سياهدى . باصدينى
بى كورى كورميه رك يوردى . آل بورداميله
چيتدن چيقدى . قاراكله آليشان كوزلرني
بشيمدى دووارلر ، آغاچلر ، سواقلر
فرق ايد يوردى كندى قايلرنيك او كنده بر كوكله

كوردى . بوره كي « هوپ » ايتدى . باباسيميدى ؟
خاير . قيصا بويلو بر آدم .

— كيمدر او ؟

— ديه سسله ندى .

— رجب .

— نه وار ؟

— سكا ، قدم .

كذب خيزله قايدده كي آدامه ياللاشدى .
بو ايليند اسماعيلك كنج اوغليدى . برابر
بوومشلدى . هيچانله صوردى :

— بى نه ياجسك ؟

— شى .

— نه ؟

— سويله به .

— ...

— ..

دليقاني برشى سويله ميور ، باشنى آرقايه
چويريور ، كذبى صانكه كورمه مك ايتيوردي .
كوك آرقادن جيتك قايسنى طيرمالا بارق حاويليوردى .
كذب بوره كنك چارپينيسدن دوشه چكم صاندى .
آيله چيته دايدنى .

— توله سويله نه وار ؟

— عموجامى وورمشلر ؟

— باباسى ؟

— ها .

— ...

بردينه نفسى طيقانيركي اولدى . ديشلر
كيليله ندى . آغزني آچامادى . رجب آبدال
آبدال كنج قيزه باقيوردي . كذب صوك بر
غيرتله صوردى :

— نرزه ؟

— آسه اوغلنك چفتلكنده .

— كم خبر وىردى ؟

— چوبانلر ! قوروجيلر « كلك » ،
جنازه سنى آلك ! ديه كويه خبر كونده رمشلر .

— ...

كذب اولدينى بره چوكدى . باشنى آلارنيك
ايجه آلدى . هونكور هونكور آغلامه باشلادى .
رجب كيده ميور ، كنج قيزك باش اوچنده
دور يوردى . آغلايا آغلايا صانكه كوزياشلىرى
يقتدى . هينچقيريلرى سيره كله شدى . رجب
اوزينه آكيلور :

— غالى غارده شم ، غالى ، هه دى ، نرزه
كيدلم .

— ديوردى .

كذب قاراكله ايچنده بردنره دوغرو لى .

— بن كيديورم .

— ديدى .

— نرزه ؟

— بابامك ئولوسىنى .
— شىمدى كىچى . يارىن بوتون كويلو
كىدەك .
— بن دورامام .
— بن دەكلىم .
— ايستەمى .
— !

خېزى خېزى قىسبە يەنە يولە آتيلدى .
رجب قاينىك ئۆگىنىدە آياقلىرىنى قالدۇردى . چىتەك
ايچىدەكى كوپك حالىپور ، قاينى پارالاياچى
كې سارايىدۇردى . كىزبان قارا كىلىكلىك ايچىدە
قاينى اولدى . يورودى ، يورودى . يورودى .
آياقلىرىنى تاشلىرى وورودى ، ئاتىلىرى چاللىرى
تاشلىرىدۇردى . بىلكە دورى ساعىتىن زىيادە
قوشىدى . يورغونلىق ھېچقېرىقلىرى دىنەن .
مىشىدى . داغلىق اوسى مورايشور ،
يىلدىزلىرى سىلىنىدۇردى . اوزاقلىرى ، يولەك سولنىدە
چىتەكلىك بىنالىرى آرتىق كورونىكە باشلادى ، ئاسىر
بىسىس درە كىنارنىدە كولىكەن بىر دورا حالنىدە
بوتە اوزانان سىكودلردى ، قاينىلردى چىقىمىش
بىر دورمان كېچىلىرى سارايىدۇردى . دورمادى .
ھېچ دىكىنىمىدى . بران اول باباسىنى قاينىلىق
ايستىدۇردى . سويك اوزىنىدەكى دار تاختا
كوپرۇنى كېدى . قالاياق خوروس سىلىرى
ايستىدۇردى ، مېشى چىتلىرى كېچىدە اوزىنى
برقاچ كوپك آتيلدى . حالىپورلردى كىزبان
چىتەن بىر قازىق چىكىدى . اطرافىدە حالىپان
كوپىكلەر ساوراراقىلارلەدى . چىتەكلىك بويوك
قاينىسى ھەزىز قاينىدى . كەمەلەدى . كوپىكلەرلە
اوغراشوردى . قاينىك اوسىنىدەكى اودان
چىلاق بىر باش اوزاندى .

— كىمىدۇر او ، مورى ؟

— كل آچ .

— سىن كىمىك ؟

— قوم درەلى يوروك خوجانك قىزىم .

— بىرە ، بىرە ! اما قايادى شى بىرە !

— ھايدى آچ دىيورم .

— قورقازمىك بىرە مورى ، كىچەلەين

كليرىك بوردا ؟

— آچ بە چابوق .

— نە ياپاچىك ؟

— باباى كورەجىم .
قوروجى چىركىن بىر باقوش نەقەسى آندى :
— اومورقنى چىكىدى بىرە .
— ...
كىزبان كولن حىرقە دەشتە باقىدى .
دىشلىرىنى سىقىدى . بىر دىنەن قىلىك چارپىشى
خىفلىدەدى . سىنى يوشىشاندى :
— ھايدى قوروجى آغا . ئولوسىنى كورەم
بىر كە .

— ئولونك نەسى كورەجىك ؟

— ياپا قوروجى آغا .

حىرقىك آكلەنىدۇردى . دىيوردى كە :

— داھا كىچە سوكرا كېيا دارىلەر . سىن
بىر از درە كىنارنىدە دولاش . ھوا آيچە آچىلىنىچ .
كل .

كوپىكلەر كىزبانك اطرافىدە سىچىرايىپ
حالىپورلردى . كىچى قىز بويوك قاينىك آشكىنە
اوپلوردى . حالىپورلردى بىرولان كوپىكلەر قارشىسىنە
ياندىلەر . كوزلىرىنى ئىندەكى قازىقە دىكىلەر .
بوتە نە قادار وقتەك كېچىكىنى آكلامادى .
اورتاقلىق اغىرىنىدۇردى . نە ياپاچىقىدى ؟ باباىنى عىبا
نە سىندىن وورمىشلىرى . شىمدى كىچە كې
آلىنى حس ايدەنىدۇردى . سانىك قىلى كىرلىش ،
قاينىلىشىدى . نە اولمىدى ؟ ئىچون باباىنى
وورمىشلىرى ؟ مۇلقا بونى آسە اوغلا بىر مىشى .
آسە اوغلا . . . كوپك ، باباسىنىك ، ھەركىك
دوشمانىدى . يەنە چارپىق بونى ، دىشلىك اغىزىلە
كوزونك او كەنە كەلدى . يوشىقلىرىنى سىقىدى .
دىشلىرىنى سىقىدى . باشىنى سالادى . قارا كىق ،
مېم ، شىكلىز دوش . نىچەلەرە دالدى . داياندىنى
قاينى بويوك بىر تاشلىق دىشلىك آچىلىرىن بىر كاپوسىدىن
اوپاينىدۇردى كې سىلىكىنىدى . دوغرىلدى .
قارشىسىندە ياشلى بىر دورمى كوردى . بولسە اوغلىك
خەمەتچىسىدى . ايجىرە ، بىياز كوپىكلەر بىر سىراي
آندىران چىتەك قولىنىك سىچىرەلەندە حالا
آيدىنلىقلار پارلىنىدۇردى . روم آ كىلدى . كوزلىرىنى
اوغرىنىدۇردى . كىزبانە دىشلىك باقىدى .

— قىز نە آرىيىن بوردا ؟

دىدى .

كىزبان غايىت سوتوق قانلە جواب وىردى :
— باباى ؟
— باباى كىم سىنىك ؟
— قوم درەلى يوروك خوجا . . .
— ھەستو دىيورولو . اوغلىدى .
— بىلىيورم .
— كوروب نە ياپاچىك ؟
— ئولوسى نەمە ؟
— بىن بىلىم .
روم سىباح نىچىرلىقە كوزلىرىنى اوغرىنىدۇردى .
روم ، كىزبانك چىكەندىن طاشان مەلۇنە ، باش
ئوتوسىنىك آلتىدە سولون بىر نور ايله پارلايان
كوزەل بوزىنە باقىدى . « اومورفو قورپىچە ،
دىيورولو » دىيە مېرىلەنغە باشلادى . كىچىق قىز
ايجىرى كىرە مىشىدى .
دور اوشاقلىق قالىقىن ، سورالم .
— پك آنى .

روم چىيىندىن چىقاردىنى قاقون بىر طەنەدن
چىقاراسىنى سارايىور ، ياننىدەكى اودا قاپىلىرى
آچىلۇپ قاينىدۇردى قاينىك اوسىنىدەكى تراچادە
بىر مىردىن واردى . پارمانلىرى آراستىدە رقاچ
آدامك دولاشىدىنى كورولدى . قاينى چاقىلە
چىقاراسىنى باقىدى مىردىنەك آلتە ايلەرىلەدى .
يوقاردە كىزىنەلەرە باغىردى :
— كېيا قالىقىدى ؟

— قالىقىدى .

دىدىلەر .

— بىر قىزىكلىش دوشى وورولان قوم درەلى
يوروكك قىزىمىش . سولەيك ، نە ياپام ؟
تراچادەكى سىلردىن بىرى سورىدى :
— نە ايسىيورمىش خرىستو ؟
قاينى كىچىق قىزە باقاراق جواب وىردى :
— باباسىنىك ئولوسىنى .
— كېيايە خىر وىرەم .
— ھايدى .

كىزبان بىكەدى . يوقاردە قاپىلەر آچىلەدى ،
قاينىدى . سوكرە مىردىنەك يارىسىنە قادار ايتىن
كىچىق بىر كويلو :
— كل بورايە ، كېيانك ياننىدە كىدە جىكسىك .
دىيە كىزبانى چاغىرىدى . كىزبان يورودى .
— مابەدى وار .

بويوك مجموعه

آبۇل شىرائىلى . سەئىدى ۲۳ ، آلتى آيلى ۱۲۰ ، اوچ آيلى مەكتەپلەرە منجەرىلوق اوزىرە ۶۰ غرىشىدۇر . ئىش
ايدىلەك قوق المادە نەسخەلەرە بىر وورلردىن آتۇنلەرە مەنجانا وىرىلەر . بىش آتۇنە بولان قارمىز ھايا آتۇنە يازىلەر وياخود
كىندىسە پارەسى وىرىلەر . آتۇنەلەزىرە كوستردىكىن تىسبىلات حقنىدە قاپاقدە موجود مەلۇماتە سراجەت .
اىچىرە شىرائىلى . اعلانات رەسمى اولارق درج اولونور . اعلانلار ھەرساندىمىزە سىرايى اوچ غرىشىدۇر .
بايەلەرە . طەنە بايەلەرنە يوزدە بىكرى تىزىلات ياپاير . لاقىل بىش نەسخەك پارەسى پىشقا كوندىرلىك شىرطلەر .